

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА АКАДЕМІЯ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Факультет мистецтва та дизайну

ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ
Протокол засідання кафедри дизайну
від «__» _____ 2020 року № __
Завідувач кафедри к.п.н., доцент

_____ Н.В. Дерев'янюк

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до бакалаврської роботи

«Декоративна композиція «Птахи» в техніці петриківського розпису»

Виконав: студент 4 курсу
освітньо-професійної програми
Декоративне мистецтво зі
спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Кривих Артем Юрійович

Науковий керівник:
канд. пед. наук, доц. Дерев'янюк Н. В.

Запоріжжя
2020

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Факультет мистецтва та дизайну
Освітньо-професійна програма Декоративне мистецтво
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри дизайну

Дерев'янюк Н.В. _____

« ____ » _____ 2019 року

ЗАВДАННЯ
НА БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

Кривих Артему Юрійовичу

1. Тема бакалаврської роботи: Декоративна композиція «Птахи» в техніці петриківського розпису. Затверджена наказом по академії від 10.10.2019 № 257.

2. Термін здачі студентом бакалаврської роботи 22 червня 2020 року.

3. Вихідні дані бакалаврської роботи:

- робота в матеріалі (декоративна композиція);
- пояснювальна записка;
- презентація до публічного захисту;
- цифровий варіант бакалаврської роботи (фото роботи, записка, презентація).

4. Зміст пояснювальної записки:

Завдання на проєкт.

Реферат.

Зміст.

Вступ.

Розділ 1.

Розділ 2.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

5. Перелік електронного матеріалу: презентація (презентація_Кривих.pptx), цифровий варіант записки до бакалаврської роботи (бакалавр_записка_Кривих.docx).

6. Консультанти по бакалаврській роботі із зазначенням розділів роботи, що стосується їх:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Дата видачі завдання 12 квітня 2020 року.

Студентка _____ А.Ю. Кривих

Керівник _____ канд. пед. н., доц. Н.В. Дерев'янку

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

П/п	Назва етапів бакалаврської роботи (проекту)	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Концептуальне осмислення теми та постановка проєктного завдання	13.04.2020	
2	Збір та опрацювання проєктного матеріалу Розробка проєктно-художнього образу	04.05.2020	
3	Відтворення бакалаврської роботи в матеріалі	27.05.2020	
4	Оформлення бакалаврської роботи Створення комп'ютерної презентації Рецензування бакалаврської роботи Брошурування пояснювальної записки	01.06.2020	
5	Попередній захист бакалаврської роботи Допуск до захисту бакалаврської роботи	18.06.2020	

Розглянуто і схвалено кафедрою дизайну

Протокол № ____ від «__» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри дизайну _____ Н.В. Дерев'янку

Студент _____ А.Ю. Кривих

Керівник бакалаврської роботи _____ кан. пед. н., доц. Н.В. Дерев'янку

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 40 с., 1 табл., 18 рис., 11 джерел, 1 додаток.

Об'єкт дослідження: декоративна композиція в техніці петриківського розпису.

Мета: дослідити особливості петриківського розпису та виконати декоративну композицію в техніці петриківського розпису.

Методи дослідження: теоретико-аналітичні (аналіз літератури з теми дослідження, методичної літератури); узагальнюючі (опис, синтез); інтерпретації (пояснення); практичні (методика петриківського розпису).

Сучасне декоративно-ужиткове мистецтво України – це частина мистецької спадщини та соціальної культури нашого народу. У наш час, зберігаючи тісний зв'язок із традиціями народної творчості минулого, декоративне мистецтво взагалі, та декоративний розпис зокрема, набуває нового змісту, нових якостей сьогодення. Саме таким є чарівний і неповторний петриківський розпис.

Актуальність роботи полягає в наближенні сучасного мистецтва до народної творчості – тієї міцної ниточки, яка поєднує людей сьогодення з минулим. Народними ремеслами займається сучасна молодь, і це свідчить, що українці як нація мають майбутнє, тому ідея бакалаврської роботи полягала у відродженні кращих традицій народних майстрів, та віднаходження власного стилістичного почерку.

Бакалаврська робота складається з теоретичної та практичної частин. Теоретичні дослідження особливостей петриківського розпису представлені у пояснювальній записці. Практична частина представляє декоративну композицію 400х600 мм.

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНИЙ РОЗПИС, ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС, ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦІЯ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ	9
1.1. Історія петриківського розпису.....	5
1.2. Аналіз аналогів петриківського розпису	24
РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНЄ РІШЕННЯ ДЕКОРАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «ПТАХИ» В ТЕХНІЦІ ПЕТРИКІВСЬКОГО РОЗПИСУ.....	26
2.1. Концепції декоративної композиції «Птахи».....	26
2.2. Етапи виконання роботи декоративної композиції «Птахи»	34
2.3. Складання калькуляції собівартості роботи декоративної композиції	35
2.4. Вимоги техніки безпеки при виконанні роботи в матеріалі	35
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	

ВСТУП

В образотворчому мистецтві серед багатьох напрямів актуальним залишається петриківський розпис. Народне ужиткове мистецтво відрізняється стилізацією рослинних елементів: квітів, стеблин, зерняток, листків. Також стилізацією тваринного світу, а саме птахів: півників, зозуль, горобців. Виконання всіх елементів відбувається плавними мазками, кольоровими переходами з одного кольору в інший, та доповнюються дрібними елементами, в хід вступає пензлик зроблений з кошачого хутра.

Виконання петриківського розпису можна порівняти з іншими видами декоративного мистецтва, де за допомогою форми та кольору передається об'єм стилізованих квітів. Наприклад в імітації вітражу застосовують прийом поділення квітки на окремі форми, які заливають фарбою можливо також двома фарбами роблячи кольоровий перехід одного кольору в інший. Вид декоративних квітів також зустрічаються такі як і в петриківці, наприклад цибулини.

Ідея дипломної роботи полягає в тому, щоб спираючись на багаторічний досвід майстрів петриківського розпису та надбання декоративного ужиткового мистецтва, створити декоративну анімалістичну композицію, розкриваючи усю красу та розкіш петриківського розпису.

Мета: дослідити особливості петриківського розпису та виконати декоративну композицію в техніці петриківського розпису.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань:

1. Дослідити історію петриківського розпису.
2. Провести аналіз аналогів відомих майстрів петриківки.
3. Дослідити стилістичні особливості петриківського розпису та удосконалити власний стиль петриківського розпису.
4. Виконати ескізи майбутньої роботи, підібрати матеріали та інструменти.

5. Виконати в матеріалі декоративну композицію «Птахи» в техніці петриківського розпису.

Бакалаврська робота складається із теоретичної, та практичної частин. Теоретична частина являє собою Пояснювальну записку, яка складається із теоретично-дослідного розділу, висновків, переліку використаних джерел і двох додатків. Загальний обсяг роботи 40 сторінок. Практична частина представляє декоративну композицію «Птахи» в техніці петриківського розпису розміром 400х600 мм, виконана на папері гуашевими фарбами.

Декоративна композиція «Птахи» прикрасить житлове або громадське приміщення. Також можлива експозиція роботи під час виставок етномистецького спрямування.

РОЗДІЛ 1. ДЕКОРАТИВНИЙ РОЗПИС В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ

1.1. Історія петриківського розпису

Петриківський розпис-українське декоративне-орнаментальне народне малярство, яке сформувалося в Дніпропетровській області в селищі Петриківка, звідки і походить назва цього виду мистецтва. Окремі речі з візерунками в стилі петриківського розпису збереглися ще з XVIII століття. Однак в сучасному розумінні цей напрям сформувався в кінці XIX століття - початку XX століття.

Походження петриківки пов'язують з козацтвом і заселенням Дніпровщини вихідцями з Полтавщини, Слобожанщини та Поділля в XVIII столітті і в першій половині XIX столітті. Однак невідомо, де і коли саме розвинулися традиції, які лягли в основу цього напрямку живопису.

Зразки живопису стали відомі завдяки роботі Д. І. Яворницького, Е. К. Евенбах, розвивалася у вигляді настінного живопису (на початку XX століття в зв'язку зі зрослим попитом на настінний розпис робили також паперові «малявки» для оформлення інтер'єру), декору предметів побуту (скрині, народні інструменти, сівалки, сани), особливо був розвинутий декоративний живопис по дереву, підлаковий розпис, надглазурний та підглазурний розпис, порцеляни, відтворена технологія розпису скла, сучасні майстри розписують рушники та блузи з тканини, гаманці зі шкіри, сформувався як самостійний вид станкової декоративної графіки і широко поширився як художня школа.

Свою назву отримала завдяки обдарованості жителів села Петриківка, сільського вчителя Стативи Олександра Федосійовича (1898-1966) організатора петриківської школи декоративного малювання (1936-1941 роки)

ВИСНОВКИ

Ідея бакалаврської роботи «Птахи» за мотивами петриківського розпису полягала в тому, що спираючись на багаторічний досвід народних майстрів петриківського розпису, виконати власну композицію, в якій домінантою буде пара закоханих птахів. Квітковий твір є надбанням вже відомого розпису, вивчаючи твори майстрів, ми намагалися створити твір більш сучаснішим. Найбільше сподобалися роботи Наталії Стативи-Жарко, її підхід щодо виконання птахів та її почерк. У пошуковому ескізі ми перейняли одного її птаха, але не використовували його у своїй бакалаврській роботі. Наш твір ми виконали у власній манері, далеко не відходячи від загально-прийнятої стилістики петриківського розпису.

Робота над бакалаврською роботою була розпочата зі збору матеріалу. В процесі перегляду декоративних композицій, близьких до обраної теми, ми провели аналіз робіт, виявили позитивні або негативні сторони. Це дуже важливо, бо розмаїття композиційних та технологічних прийомів стало в нагоді при виконанні бакалаврської роботи.

Було дуже корисно проаналізувати всі можливі живописні техніки, а також використані в аналогах технологічні прийоми та кольорові рішення, так як саме ці рішення вплинули на ідею, концепцію роботи та кінцевий результат. Зроблені висновки вплинули на кінцевий результат бакалаврської роботи. А саме живописна манера та майстерність передачі кольору для досягнення взаємопов'язаних фарб між всіма елементами у роботі. Була виконана серія пошукових ескізів у графічному та кольоровому виконанні. За допомогою ескізів були обрані: композиція твору, форма, кольори та пластичне вирішення роботи. Далі ескізи було перенесено у натуральну величину на папір та виконано у матеріалі. Під час виконання бакалаврської роботи була досягнута основна мета, а саме створення роботи «Птахи» за мотивами петриківського розпису.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. Київ: РУМК, 1991. Ч. IV. 132 с.
2. Антонович Є.А. Захарчук-Чугай Р.В. Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Центр Європи, 1992. 271 с.
3. Харченко О. Горшкова-Кандаурова Н. Мистецтво петриківського розпису. Мандрівець. 2014. 72 с.
4. Біловусий Є. Петриківка-перлина України
5. Соболева О. Петриківський розпис – українське декоративно-орнаментальне малярство XIX – XXI ст.
URL: <https://authenticukraine.com.ua/blog/petriktivskij-rozpis>
6. Марфа Тимченко. Альбом. Упорядник Б. Бутник – Сіверський.- К: Мистецтво, 1974. 97 с. URL: <http://uartlib.org/allbooks/marfa-timchenko-albom-uporyadnik-b-butnik-siverskiy>
7. Мельник О. Петриківський розпис Марфи Тимченко/
URL: <https://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=908>
8. Тетяна Пата. Альбом. URL: <http://uartlib.org/allbooks/tetyana-pata-albom/>
9. Власенко І. Сторічний ювілей берегині (Н. Глухенька). URL: <http://www.ukrainica.org.ua/ukr/content/2839>
10. Шестакова О. Декоративний розпис Галини Павленко – Черниченко. URL: http://www.mundm.kiev.ua/COLLECTN/PAINTING/PAVL_CHER.HTM
11. Петриківський розпис. Інформаційно – бібліографічний ресурс Наук. б-ка Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Електрон. текст. і граф. дані. Київ, 2017. URL: <http://lib.knukim.edu.ua/proekti-biblioteki/proekt-skarbinacii/petriktivskiy-rozpis/>

Додаток А

Декоративна композиція «Птахи» в техніці петриківського розпису

